

POLITIET

POLITIDIREKTORATET

Justis- og beredskapsdepartement
Postboks 8005 Dep
0030 OSLO

Deres referanse
17/5426 - AAS

Vår referanse
201705614-2

Dato
15.1.2018

HØRING OM REGLER FOR SAMORDNING AV OFFENTLIG TJENETEPENSJON MED ALDERSPENSJON FRA FOLKETRYGDEN OPPTJENT ETTER NYE REGLER

Det vises til ovennevnte høring, sendt oss til uttalelse 18. desember 2017.

Innledning

Pensjon er et komplisert fagfelt og berører alle ansatte i politi- og lensmannsetaten. Forslag til nye regler vil favne det vesentligste av våre ansatte. Alle ansatte i politiet med politiutdanning er født etter 1953 ved utgangen av 2017, slik at de helt eller delvis omfattes av de nye opptjeningsreglene. Det var 9 854 ansatte med politiutdanning med særaldersgrense ved utgangen av 2017. Alle disse er født etter 1953 ved utgangen av 2017, slik at de helt eller delvis omfattes av de nye opptjeningsreglene. På samme tid var det totalt 16 531 ansatte i hele politiet.

Etter vår vurdering omhandler høringen teknisk beregning av alderspensjon (og levealdersjustering). Viktige spørsmål som behov og betydning av gjeldende særaldersgrenser etter aldersgrenseloven, og særaldersgrensenes innvirkning på arbeidsgivers pensjonspremie omfattes ikke. Dette vil likevel i noe grad kommenteres i vårt høringssvar.

Særaldersgrenser i politi- og lensmannsetaten

Flertallet av polisiert ansatte har rett og plikt til å fratte ved fylte 60 eller 63 år. Øvrige ansatte har vanlig aldersgrense på 70 år. Den enkelte arbeidstaker kan søke om å stå i stilling utover stillingens aldersgrense, og søknaden avgjøres av det lokale ansettelsesråd i den enkelte driftsenhet. Dette innebærer en begrensning for arbeidstakeres mulighet til selv å kunne påvirke pensjonen ved å stå lengre i stilling.

Politidirektoratet

Post: Postboks 8051 Dep., 0031 Oslo
Besøk: Fridtjof Nansensvei 14-16, 0369 Oslo
Tlf: 23 36 41 00
E-post: politidirektoratet@politiet.no

Org. nr.: 982 531 950 mva
Bankgiro: 7694.05.02388

Per i dag har etaten 9 854 medarbeidere i stillinger med særалder. Av dette er den klart største andelen plassert i kode med særалder på 60 år. Dette fremkommer av tabell 1.

Tabell 1. Antall ansatte med særалdersgrense som funksjon av stillingskode. Per 31. desember 2017

	Politibetjent	Politiførstebetjent	Politioverbetjent	Politibetjent 1	Politibetjent 2	Politibetjent 3	Sum
Særaldersgrense 60 år	5	976	2270	1966	1348	1748	8313
Særaldersgrense 63 år	4	213	142	604	271	307	1541
Sum	9	1189	2412	2570	1619	2055	9854

De fleste i politistilling får en høyere grad etter hvert som de får lengre ansenitet og høyere alder. Ved pensjoneringsstidspunkt vil de fleste ansatte i politistillinger dermed stå i en stillingskode med høyere avlønning enn de hadde da de begynte i politiet. Som det fremgår av tabell 2, er de aller fleste i stilling med særалdersgrense 60 år, i stillingskategorien politioverbetjent (104 av samlet 158 personer som er 56 år ved utgangen av 2017). Som det også fremgår av tabellen, er det svært få av de ansatte som står utover aldersgrensen på 60 år, slik situasjonen er per utgangen av 2017.

Tabell 2. Fordeling av ansatte på ulike stillingskoder med særалdersgrense 60 år. Per 31. desember 2017

	0284 Politi- betjent	0285 Politi- førstebetjent	0287 Politi- overbetjent	1457 Politi- betjent 1	1459 Politi- betjent 2	1461 Politi- betjent 3	Totalsum
56 år		30	104		1	23	158
57 år		12	70			10	92
58 år		8	48		1	4	61
59 år		3	24		1	4	32
60 år		1	11		1		13
61 år		1	7			5	13
62 år		1	11				12

Om høringsforslaget og prosess rundt ny offentlig tjenstepensjon

Politidirektoratet ser behovet for de endringer som er gjort vedrørende pensjon fra folketrygden, samt den pågående vurdering av den offentlige tjenstepensjonen i staten. Ut fra de regelendringer som allerede er vedtatt, ser vi også nødvendigheten av å samordne offentlig tjenstepensjon med alderspensjon fra folketrygden.

Slik vi leser høringsforslaget foreslår departementet at alderspensjon etter særалdersgrense skal samordnes med alderspensjon etter folketrygden tidligst ved 67 år, på lik linje med reglene som ble innført 1. januar 2011 (jf. side 19 i høringsforslaget). Politidirektoratet mener det er en svakhet med høringsnotatet at det ikke fremgår i mer detalj hvordan forslaget til samordning vil påvirke grupper med særалdersgrense. Våre enkle illustrasjoner indikerer et betydelig fall i kompensasjonsgraden for ansatte i politistillinger med særалdersgrense. Med forslagene i høringsnotatet anslås kompensasjonsgraden (pensjonsutbetaling som andel av pensjonsgivende inntekt i folketrygden) til 58 prosent for en ansatt i politistilling når vedkommende er 67 år og vedkommende tar ut tjensteperson ved (særalder) 57 år, se forutsetninger i vedlegg. Dette er en betydelig lavere kompensasjonsgrad enn gruppene i politiet som tar ut tjenstepensjon ved særалdersgrense i dag. Politidirektoratet er kjent med at dette anslaget på kompensasjonsgrad med nye regler er på linje med kompensasjonsgraden for andre yrkesgrupper i staten med lignende opptjeningsprofil.

Ulik pensjonsgivende inntekt på samordning

Ansatte i politistillinger har en del tillegg som ikke er pensjonsgivende for offentlig tjenstepensjon. Forskjellen mellom pensjonsgrunnlagene er betydelig for mange ansatte. I gjennomsnitt utgjorde forskjellen om lag 88 000 kroner for overbetjenter i 2017, se tabell 3.

Tabell 3. Pensjonsgivende inntekt i tjenstepensjon og pensjonsgivende inntekt i alderspensjon fra folketrygd for overbetjenter. 2017

Lønnsinntekt tjenstepensjon	Lønnsinntekt folketrygd
628 141	716 274

Kilde: Politiets lønssystem SAP

Alt annet likt innebærer det en lavere brutto tjenstepensjon for denne gruppen sammenlignet med offentlig ansatte med samme pensjonsgivende inntekt i folketrygden.

Isolert sett vil forslaget til de samordningsfrie delene i høringsnotatet innebære at ansatte i politiet med mange tillegg som ikke er pensjonsgivende (og som gjerne har særaldersgrense) komme relativt dårlig ut sammenlignet med andre grupper i offentlig sektor. Høyere samordningsfrie deler ville kunne kompensert for denne ulempen.

Direktoratet er imidlertid også klar over at særaldersgrense for mange ansatte i etaten er et betydelig gode. Det skyldes blant annet at mange i denne gruppen tar arbeid i privat sektor ved pensjonering, slik at de både får lønn og tjeneste- og alderspensjon som ikke avkortes. Direktoratet mener for øvrig det er krevende og lite hensiktsmessig å ha sterke meninger om samordningsregelverket uten samtidig å diskutere pensjonssystemet mer samlet sett for gruppene i politiet.

Fra 2017 skal virksomhetene selv føre pensjonskostnadene i regnskapet. Pensjonskostnaden er satt til 12 prosent per ansatt. Ifølge anslag fra SPK, er imidlertid den reelle pensjonskostnaden om lag 26 prosent i gjennomsnitt per ansatt i politiet, når det tas hensyn til særaldersgrensen for store grupper i politiet. Etaten er ikke i en økonomisk situasjon hvor det er mulig å bære denne forskjellen.

Konklusjon

Etter Politidirektoratets syn behandles samordningsreglens betydning for ansatte med særaldersgrense i for liten grad i høringsnotatet. Et regneeksempel basert på vår tolkning av forslag i høringsnotat, indikerer en kraftig nedgang i kompensasjonsgrad for blant annet ansatte med særaldersgrense sammenlignet med dagens situasjon. Det bør vurderes nærmere om pensjonstapet blir urettmessig stort for ansatte med særaldersgrense som har betydelig tillegg som ikke er pensjonsgivende.

Med denne høringen er direktoratet i situasjon hvor vi uttaler oss om en samordning som ikke beskriver virkning for en vesentlig del av våre ansatte (de med særalder). For øvrige ansatte, som ut fra fødselsår vil påvirkes av samordningsreglene, kan samordningen isolert sett vurderes, men med tanke på det pågående vurderingen av endringen i den offentlige tjenstepensjonen, fremstår pensjon også for disse som usikker. Videre er en eventuell økonomisk betydning for arbeidsgiver i form av premiebetaling usikker, og da spesielt i forhold til kostnadene relatert til særaldersgrenser.

Vi anbefaler derfor at samordning av offentlig tjenstepensjon og alderspensjon fra folketrygden behandles i sammenheng med utarbeidelse av ny offentlig tjenstepensjon, slik at den faktiske og økonomiske betydningen for de som berøres kan vurderes i et helhetlig perspektiv. I denne sammenheng bør også særaldersgrenser vurderes grundig.

Med hilsen

Frode Aarum
Seksjonssjef

Dokumentet er elektronisk godkjent uten signatur.

Vedlegg. Beregning av tjenstepensjon for ansatt med politiutdanning

Nedenfor er det gjort en enkel beregning for offentlig tjenstepensjon for ansatt med politiutdanning. Det er forsøkt å se på et typeeksempel som er representativt, gitt forslagene i høringsnotat. Det er sett på en ansatt som starter som politibetjent 1 og som avslutter som politioverbetjent etter 35 år i tjenesten. Det er blant annet brukt tall for gjennomsnittlig lønnsinntekt for overbetjenter i 2017, se ovenfor. Det er beregnet offentlig tjenstepensjon, samordnet med alderspensjon fra folketrygd, når personen er 67 år. Det er forutsatt at personen tar ut pensjon ved særaldersgrense 57 år.

Grunnlagstall

Fødselsår	1963
Grunnbeløp	93634
Delingstall 67 år	16,17
Justeringstall 67 år	1,205

Alderspensjon fra folketrygden

Opptjeningstid	35 år ved 57 år
Gjennomsnittlig inntekt ved 67 år	642 000
Pensjonsbeholdning	4 067 070
Samordningsbeholdning ved 67 år	3 751 644

Offentlig tjenstepensjon

Pensjonsgrunnlag	628 000
Opptjeningstid	35 år ved 67 år
Stillingsandel	100 %
Sats for bruttopensjon før levealder	66 %

Beregning av pensjon ved uttak av full tjenstepensjon og folketrygd ved 67 år

Brutto tjenstepensjon	343 967
- Samordningsfradrag	232 013
= Netto tjenstepensjon	111 954
+ Folketrygd	251 519
= Samlet pensjon	363 474
Kompensasjonsgrad (pensjon som andel av pensjonsgrunnlag (SPK)) i prosent	58 %

**DET KONGELIGE
JUSTIS- OG BEREDSKAPSDEPARTEMENT**

Arbeids- og sosialdepartementet
Postboks 8019 Dep
0030 OSLO

Deres ref.

Vår ref.
17/5426 - AAS

Dato
06.02.2018

**Høring om regler for samordning av offentlig tjenstepensjon med
alderspensjon fra folketrygden opptjent etter nye regler**

Vi viser til Arbeids- og sosialdepartementets brev 21.9.2017 med vedlegg.

Justis- og beredskapsdepartementet svarte i brev av 23. november 2017 at departementet ikke hadde merknader til saken.

I telefonsamtale mellom deres saksbehandler og seniorrådgiver Elin Malmstrøm Elverhøy i JD i november 2017 var Arbeids- og sosialdepartementet innforstått med at Politidirektoratet ville ettersende en uttalelse til saken.

Vedlagt oversendes Politidirektoratets uttalelse.

Med vennlig hilsen

Sven Olav Gunnerud
avdelingsdirektør

Aase Skjebstad
avdelingsdirektør

Postadresse   Kontoradresse   Telefon - sentralbord   Politiavdelingen
Postboks 8005 Dep   Gullhaug Torg 4A   22 24 90 90
0030 Oslo   0484 Oslo   Org.nr.: 972 417 831

Saksbehandler
Aase Skjebstad
22245143/90199154
aase.skjebstad@jd.dep.no

Dokumentet er godkjent og sendes uten signatur